

Obsah

Editoři a spoluautoři materiálu	3
Odborníci, kteří se podíleli na vzniku materiálu	3
Odborníci zapojení do připomínkového řízení	3
Úvodní slovo zástupce MŠMT	8
Předmluva za kolektiv autorů	9
S čím vám pomůže tento materiál?	10
Pro koho je materiál určen?	10
Provázanost s Kartou KID.	11
1. Úvod.	13
Co je násilí?	14
Formy násilí, kterými může být dítě ohroženo	14
Jaké dopady má násilí na dítěti?	15
Role pracovníků školy.	15
Kompetence pracovníků školy	16
2. Projevy ohrožených dětí ve škole	17
Symptomy jednotlivých forem násilí.	18
V jakých situacích si můžeme více všimnout projevů ohrožených dětí	19
3. Doporučený postup ve škole při podezření na týrané, zneužívané a zanedbávané dítě.	21
Zapojené osoby a jejich kompetence.	21
Příklady situací a popis opatření, která je potřeba přijmout.	23
Doporučené postupy při chronickém a akutním ohrožení	24
Jak postupovat při ohrožení dítěte?	24
Jak postupovat při akutním ohrožení?	25
Proč má škola nejprve sama podporovat děti, u kterých je péče rodičů shledána jako nedostatečná?	25
Může mít OSPOD jiný názor na míru ohrožení dítěte?	26
V jakých situacích zanedbávání dítěte je nutné zvažovat intenzitu a dlouhodobost před podáním oznámení?	26
Co dělat, pokud ve škole nemáme shodu na tom, jestli daný případ ohlásit?	27
Co dělat, když ředitel školy nechce/zakáže věc ohlásit?	27
Jak moc se doptávat žáka kvůli doplnění informací o možném ohrožení?	27
Máme nějak ověřovat, jestli dítě nelže?	28
Může škola pracovat s žákem zasaženým násilím i bez souhlasu rodičů?	28
Jak postupovat, když má ohrožené dítě sourozence?	29
Má se škola angažovat v konfliktním rozchodu rodičů?	29
Jak řešit zanedbávání školní docházky?	30
Jak postupovat v jiných specifických situacích?	31

4. Komunikace v případech ohrožení dítěte	32
Jak komunikovat s dítětem podle Karty KID?	32
Jak hovořit s dítětem, které bylo svědkem či obětí násilí v rodině?	33
Jak komunikovat s žákem, který oznamuje ohrožení někoho jiného?	35
Co a jak komunikovat směrem k ostatním žákům ve škole?	35
Co a jak komunikovat směrem k ostatním pracovníkům ve škole?	36
Jak komunikovat s rodiči?	36
Jak komunikovat s rodiči žáka, u kterého má škola podezření na možné ohrožení?	37
Jak komunikovat s rodičem, který může být ohrožen domácím násilím?	37
5. Spolupráce školy s OSPOD a Policií ČR	38
Oznamovací povinnost	38
Kdy má škola kontaktovat OSPOD a kdy Policii ČR?	38
Má škola možnost obrátit se na státní zastupitelství?	39
Co znamená hodnověrný způsob? Musí mít škola nějaké důkazy?	39
Učinění oznámení nenahrazuje odbornou péči a pomoc	40
Co je smyslem sociálně-právní ochrany dětí?	40
Co znamená § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí?	40
Co pro dítě znamená, pokud je zařazeno do § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí? ...	40
Oznamovací povinnost školy se netýká jen týrání a zneužívání dětí	41
Lze se na OSPOD obrátit telefonicky?	41
Lze oznámení na OSPOD učinit anonymně?	41
Jak podat oznámení na OSPOD?	42
Jaké informace má oznámení na OSPOD obsahovat?	42
Kam podat oznámení na OSPOD?	43
Co dělá OSPOD po obdržení oznámení?	43
Pomůže nahlášení na OSPOD dítěti?	43
Může škola dostat informaci, jak bylo oznámení podané na OSPOD vyřízeno?	44
Co lze dělat, když OSPOD dle školy adekvátně nekoná a situace dítěte se zhoršuje?	44
Co je případová konference OSPOD?	45
Co je případové setkání a výchovná komise?	46
Jak podat oznámení na Policii ČR?	47
Jaké informace má oznámení na Policii ČR obsahovat?	47
Může škola dostat informaci, jak bylo oznámení na Policii ČR vyřízeno?	48
Může škola sdělovat Policii ČR informace o žákovi telefonicky?	48
Má škola informovat rodiče, že podá/podala oznámení na OSPOD či Policii ČR?	48
Má škola informovat žáka, že podá/podala oznámení na OSPOD či Policii ČR?	49
Co lze dělat, když Policie ČR dle školy adekvátně nekoná?	49
Může škola pořizovat fotodokumentaci nebo nahrávku rozhovoru s žákem?	49

Může pracovník OSPOD či policista vstoupit na půdu školy bez předchozího ohlášení? . . .	49
Může pracovník OSPOD či policista mluvit s žákem bez předchozího souhlasu rodičů? . . .	50
Může Policie ČR odvézt dítě ze školy bez předchozího souhlasu rodičů (např. k výslechu)? . . .	50
Které instituce mohou pracovníka školy předvolat k výslechu?	50
Může pracovník školy odmítnout předvolání k výslechu?	50
Může pracovníkovi školy hrozit nějaký postih, pokud se ukáže, že informace z oznámení na OSPOD či na Policii ČR nejsou pravdivé?	50
Může pracovníkovi školy hrozit nějaký postih, pokud se ukáže, že měl informace o ohrožení žáka a nepodal oznámení na OSPOD či na Policii ČR?	51
6. Péče o profesní a osobní wellbeing	52
Dlouhodobá prevence syndromu vyhoření.	52
Okamžitá pomoc při akutní nepohodě	54
7. Kultura školy odmítající násilí	56
Prevence na úrovni školy	56
Prevence na úrovni třídy	57
Prevence na úrovni jednotlivce.	58
Rozhovory s žáky mimo výuku	59
8. Důležité kontakty – kam se lze obrátit	60
Linky pomoci	60
Vybrané možnosti pomoci pro děti zasažené násilím	60
Další doporučené odkazy	61
Důležité kontakty	61
9. Praktické šablony	62
Praktická šablona 1 – Oznámení na OSPOD (Žádost o prošetření podle § 10 zákona č. 359/1999 Sb.)	62
Praktická šablona 1 – Oznámení na OSPOD (Žádost o prošetření podle § 10 zákona č. 359/1999 Sb.) – VYPLNĚNÝ VZOR	64
Praktická šablona 2 – Oznámení na Policii ČR (Oznámení o podezření z možného spáchání trestného činu)	66
Praktická šablona 2 – Oznámení na Policii ČR (Oznámení o podezření z možného spáchání trestného činu) – VYPLNĚNÝ VZOR.	68
Praktická šablona 3 – Seznam regionálních odborníků	70
10. Kazuistiky	72
Podezření z fyzického týrání.	72
Podezření ze sexuálního zneužití	73
Domácí násilí	74
Zanedbávání.	75
11. Další zdroje a literatura	78
12. Odborná vyjádření k materiálu	82